

Opinie

Misbruiken advocaten het inzagerecht?

mr. M. Moszkowicz sr.
en mr. M. van Stratum
beiden advocaat te Maastricht

Met grote verbazing hebben wij kennisgenomen van de inhoud van het jaarverslag van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Volgens deze onafhankelijk toezichthouder op de bescherming van persoonsgegevens zouden advocaten het wettelijk geregelde inzagerecht in bijzondere politieregisters misbruiken. Dit inzagerecht zouden zij enkel en alleen gebruiken om te achterhalen of er een strafrechtelijk onderzoek tegen hun cliënten loopt. Advocaten zouden zich aldus schuldig maken aan 'fishing expeditions', waarbij advocaten over het doel van het inzagerecht heen schieten, zo heeft het CBP in haar jaarverslag bericht.

Deze niet-gestaafde beschuldiging van het CBP kan niet anders worden gezien dan een oproep aan de wetgever om de privacyrechten van de burger nog verder in te perken. Kennelijk is ook het CBP na 11 september 2001 aangetast door het virus dat fundamentele mensenrechten en grondrechten volledig ondergeschikt dienen te worden gemaakt aan opsporingsbelangen van de politie. Je zou toch van deze waakhond op de privacy mogen verwachten, dat zij opkomt voor de privacy van burgers? Of stelt deze toezichthouder zich inmiddels op het standpunt dat vermeende criminelen geen recht op privacy hebben?

Sinds de invoering van de Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Wet BOB) mag de politie vrijwel elke opsporingsmethode toepassen. Deze ingrijpende middelen mogen bovendien tegen onschuldige burgers worden ingezet. Verschoningsgerechtigde advocaten worden zelfs op grote schaal in hun gesprekken met cliënten afgeluisterd, zo is onlangs onomstote-

lijk aangetoond. Vrijwel het enige controlemiddel tegen dit al te uitbundig politieonderzoek is het inzagerecht in politieregisters van de burger. Dit fundamentele mensenrecht is bovendien stevig verankerd in de Wet politieregisters (Wpolr).

Het is nog geen twee jaar geleden dat de Minister van Justitie na Kamervragen van mevrouw Ella Kalsbeek in niet mis te verstane bewoordingen heeft bevestigd, dat de politie moeilijk inzage kan weigeren, want de verdachte weet al dat hij in die registers voorkomt. Hij weet zelfs in grote lijnen wat er in die registers staat. Het is dus niet onwenselijk dat door middel van civiele procedures van advocaten persoonsgerichte informatie verstrekt wordt die in het strafrecht afgeschermd wordt, aldus de Minister van Justitie. De Wpolr sterkt ertoe om burgers privacybescherming te geven en om hen het recht te geven om te controleren of de politie zorgvuldig en rechtmatig met hun persoonsgegevens omgaat. Indien strafadvocaten in het belang van hun cliënten van deze privacyrechten gebruikmaken, is er volgens het CBP evenwel sprake van doorkruising van onderzoek. Is dat niet de wereld op zijn kop?

Nadat de Commissie-Van Traa had aangetoond dat de opsporing veel te ver was doorgeschooten ten koste van de privacy van de burger, is de Wpolr nog zeer recentelijk aangepast teneinde dit onrechtmatige overheidsoptreden een halt toe te roepen. Voordat deze privacywet ook nog maar geëvalueerd is, roept het CBP nu al dat de Wpolr te privacyvriendelijk is.

Indien advocaten in strafzaken opkomen voor de gerechtvaardigde privacybelangen van hun cliënten, wordt dat door de politie als vervelend ervaren. Zelfs een advocaat kan begrijpen, dat de politie verzamelde criminele inlichtingen liever geheimhoudt. Want het is natuurlijk zeer vervelend, indien een kritisch advocaat aantoonde dat de politie ongerechtvaardigde

inbreuken op de privacy van zijn cliënt heeft gemaakt. De advocaat in strafzaken heeft echter de taak om alles in het belang van de verdediging van de cliënt te doen. Dus ook het indienen van een verzoek om inzage als dat nodig is. Het CBP betitelt dat echter als misbruik van recht. Door het CBP wordt evenwel uit het oog verloren dat er wettelijke weigeringsgronden zijn voor een verzochte inzage. Wat geheim is, kan geheim blijven. Dit voorkomt dat geheime opsporingsonderzoeken voortijdig openbaar gemaakt moeten worden.

De politie wil echter alles afschermen, zelfs indien een weigeringsgrond niet aan de orde is. Het verleden heeft aangetoond dat de politie verzoeken om inzage niet zorgvuldig en rechtmatig afhandelt. Ook wij hebben in onze advocatenpraktijk nagevoel in alle gevallen moeten constateren dat de politie deze privacyrechten van onze cliënten frustreert. Waar het CBP in het verleden nog in het kader van bemiddeling de door de politie geweigerde persoonsgegevens kritisch toetste, volstaat deze toezichthouder op de privacy thans vrijwel altijd met het klakkeloos overnemen van het standpunt van de politie. Pas na een tijdrovende en kostbare civiele procedure wordt erin geslaagd om het inzagerecht uit te oefenen.

Deze weinig kritische opstelling door het CBP roept vragen op. Het CBP is toch geen verlengstuk van de politie? Als deze toezichthouder op de privacy nu al zijn oren laat hangen naar geluiden binnen de politie, die kennelijk last heeft van in strafzaken en privacyrecht gespecialiseerde advocaten, dan kan men afvragen of het CBP zich niet op haar eigen positie dient te bezinnen. ■